

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Svarez, Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia
Sacrarum Literarum Primarij Professoris. Tractatvs De
Legibvs, Ac Deo Legislatore**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1619

Cap. XXXVIII. Quibus modis soleat priuilegium reuocari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94074](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94074)

re validam, sed non posse fieri, vtique iustē, & bene. Qui sensus colligi potest ex his, quæ Glossa allegat, scilicet regulam, *deces*, & cap. *extra*, de fili. Presbyt. vbi textus solum dicit, *nolumus irritari*, & Glossa dicit, non esse irritandam, & magis loquuntur de ipso Papa.

Glossa.

16. Vel certē dici potest, dispensationem datam ab inferiori in lege superioris cum tractu successiuo, & sine temporis determinatione posse reuocari sine causa, quia tunc maxime procedit discursus factus: nam ipsamet in determinatione temporis suam trahit dependentiam à voluntate concedentis. At vero quando data est pro tempore definito, probabile est, non posse validē reuocari sine causa ante illud tempus, in quo casu loquuntur dicti auctores, & fauet capit. vnic. de commodato, vbi dicitur, rem ad certum vsu, vel tempus commodatam non posse antea repeti, & pro ratione redditur, *Cum non deceat, beneficio nos decipi, sed viuari*. Quanquam hæc verba magis probent independentiam, quam impotentiam. Ratio tamen pro altera parte facta in hoc casu magis vrget, quia dispensatio data pro definito tempore simul valuit pro toto illo, durante causa, & ita pro toto illo abtulit legem superioris, quam inferior postea restituere non potest, nec quod semel factum est, in seculo reddere. Sicut etiam non potest retractare dispensationem, quæ in momento habuit effectum, vt dispensando in impedimento ad petendum debitum, vel quid simile, quia non potest iterum tale impedimentum reparare.

17. Vltimò circa eandem partem de reuocatione priuilegij à concedente, potest è contrario interrogari, an priuilegium concessum ab inferiori, possit à superiori reuocari. In quo certum est, ex iusta causa posse & validē, & licitē, quia superior reuocare potest legē inferioris, quia habet altiore iurisdictionem cui inferior subordinatur; ergo maxime id potest ex iusta causa. Secundo est certum, id non rectē fieri à superiore sine causa iusta, quia est contra debitum ordinem, & non sine iniuria inferioris Prælati, nec sine detrimento subditorum, per se loquendo, ac regulariter. Dubitari ergo tantum potest, an talis reuocatio sine iusta causa facta, valida sit. In quo breuiter dico, si reuocatio fiat à Papa, esse validam, quia ab illo pendet omnis iurisdicō inferiorum. Si autem sit ab inferiori Prælato, videtur probabile, esse inualidam, quia talis superior non potest priuare inferiorē sua ordinaria iurisdictione, sine causa iusta, & pro sua voluntate. Vnde si id facere tenet, non habebit effectum, quia excedit suam potestatem; ergo idem est in proposito, quia priuilegium conceditur ab inferiori Prælato ex ordinaria potestate. Et ita in simili censui, quando iniustitia est manifesta, in 4. tom. disput. 26. sect. 3. num. 3. & sequitur Sanci. dicta disp. 33. n. 7. Intelligendum autem est, nisi vbi ex peculiari instituto fuerit maior dependentia inferioris à superiori Prælato, iuxta dicta supra de Legib. lib. 6. cap. 15.

18. *Reuocatio duplex: tacita & expressa. Expressa duplex: prima, & secunda.*

CAPVT XXXVIII.

Quibus modis soleat priuilegium reuocari.

Hæc quæstio valde est ad praxim necessaria, & ad intelligenda rescripta, vel leges, aut statuta, per quæ solent priuilegia reuocari. Igitur sicut de renunciatione diximus, ita hic potest diuidi reuocatio in expressam, & tacitam. prior etiam dupliciter fieri potest. Primo non solum expressis verbis, sed etiam in specie, & in particulari, & tunc nulla superest difficultas, supposita potestate reuocandi priuilegium, quia de voluntate satis per illa verba constat, ideoq; de illo genere reuocationis nihil amplius dicendum occurrit. Aliter fieri solet expressa, & directa reuocatio Suarez de Legib.

Secundò, non tamē in specie, sed per clausulam generalem, scilicet, *non obstantibus quibuscumque priuilegijs*, &c. & illa etiam regulariter sufficit, quia genus de se comprehendit species. Dico autem *regulariter*, primo propter priuilegia in iure contenta, quæ aliquid specialius requirunt. Nam eo ipso, quod in corpore iuris inferuntur non tantum priuilegia, sed etiam leges publicæ censentur, & ideo non derogantur per generalē clausulam reuocatoriam priuilegiorum in posteriori priuilegio positam, nisi addatur etiam clausula derogatoria legum, seu canonum, vt recte notat Glossa in Authentica *quia*, Cod. vbi de criminib. & c. verbo *illic omni priuilegio*. Quæ ibi communiter probatur, & sentit etiam Glossa in lege *hæres absens*, ff. de iudic. verb. *excusatur*, & Glossa in l. 3. Cod. de silentiarijs, l. 10. Et potest sumi ex illis verbis illius legis, *Non præsumitur à quacumque generalitate pragmatice*. Ec de hoc puncto videri potest Iason in l. 1. Cod. soluto matrimonio.

Secundò. Clausula generalis regulariter sufficit derogare priuilegijs. Dixi regulariter. 1.

Glossa.

Glossa.

2. Secundò.

Relin. Panorm.

Clement. 1. Clement. 2.

Secundò dixi *regulariter*, propter priuilegia, quæ in suo tenore continent, vt reuocari non possint, nisi fiat expressa eorum mentio de verbo ad verbum, vel aliquid simile. De quibus quomodo reuocari valeant seu per quæ verba late tractant Canonistæ, videri potest Felinus in capit. *nonnulli*, de rescript. numer. 6. & sequentibus, & Panormitanus in cap. *cum instantia*, de censibus num. 5. Summa tamen omnium est, oportere, vt addantur alia verba reflexiua (vt ita dicam) vt reuocari possint: Vt v. g. si dicatur, *Non obstante tali, vel tali clausula, reuocata intelligantur*, vel signatim dicatur, *Non obstante priuilegio sub quacumque verborum forma concessa*, vt in Clementina 1. de sepult. in fine, vel alio simili modo, vt in Clementina 2. eiusdem tituli, & similibus, quæ sunt in vsu frequentissima. Et ratio clara est, quia non est cogendus Pontifex, vt de verbo ad verbum talia priuilegia referat, quæ fortasse scire non potest, neq; est priuandus potestate reuocandi illa, quando oportuerit; ergo satis est, vt per alia verba generalia, quæ priora comprehendant, sufficienter explicet mentem.

Terriò dixi *regulariter*, propter priuilegia concessa per modum contractus, quæ non reuocantur per clausulam generalem, etiam expressam, nisi saltem in genere reuocentur priuilegia, etiam si per modum contractus fuerint concessa. Quia cum talia priuilegia iure ordinario sint irreuocabilia, & necessaria sit grauissima causa, vt iustē reuocentur, non præsumuntur reuocari, nisi prædicto saltem modo sufficienter exprimat. Item quia talis reuocatio est in præiudicium tertij in iure acquisito, & iustitiæ; tale autem præiudicium non præsumitur, nisi exprimat, vt supra ostensum est. Et ita potest sumi ex Glossa in Clementin. *dudum*, de sepult. verb. *paçta*, circa finem, *Azeu.* & vide ibi Cardin. & notauit Azeu. in tit. 3. l. 14. lib. *Sancius*. 1. Recopilation. num. 42. & Sancius dicta disput. 33. num. 8.

3. Terriò.

Glossa. Cardin. Azeu. Sancius.

Venio ad tacitam reuocationem, quæ in vniuersum dici potest omnis illa, quæ non fit per clausulam expresse, & directē, vel (vt sic dicam) in actu signato derogantem priuilegio, sed fit in actu exercito, & implicitē, seu per quandam consequutionem. Quod maxime censetur contingere, quando Princeps facit aliquem actum, qui non potest subsistere, vel habere effectum intentum, vel saltem non adæquatam sine derogatione priuilegij prius concessi; tunc enim cum illæ duæ voluntates Principis sint contrariæ, necesse est, vt vna impediatur aliam, quia earum effectus, vt supponitur, non possunt esse simul: ergo posterior voluntas vincet priorem, & consequenter tollet effectum eius, quia semper posterior voluntas efficacior est, quia cadit supra præcedentem. De hoc ergo genere tacite reuocationis duo sunt certa. Vnū est, tunc posteriorem actum habere vim tollendi prius priuilegium, quando habet omnes conditiones necessarias ad virtuales voluntatem vnus ob-

4. Tacita reuocatio qua.

Duo certa. Primum.

iecti in alio, vel effectus in sua causa. Aliud est, sine conditionibus huiusmodi non subsistere tacitam reuocationem priuilegij. Ratio prioris partis est, quia hic effectus reuocandi priuilegium pendet ex voluntate Principis, quia iam supponimus potestatem, sed in moralibus virtualis voluntas æquiualeat formalis, & ideo in iure tacitum æquiparatur expresso, vt supra visum est, ergo etiam in præsentia æquiparantur, & illa voluntas habebit eundem effectum. Vnde à contrario concluditur altera pars: nam deficientibus illis conditionibus, deficit voluntas non tantum formalis, sed etiam virtualis, sine voluntate autem non potest esse reuocatio, vt constat.

Secundum.

5. *Condiçiones necessariae ut priuilegium tacite reuocetur. Voluntas formalis contra riuem ignoratio priuilegio non tollit illud.*

Jurifconsultum

e. nonnulli

Obseruandum

His autem addendum est, conditiones requisitas, & sufficientes ex parte Principis ad hanc virtualem voluntatem, & consequenter ad reuocationem tacitam, esse scientiam priuilegij, & voluntatem faciendi actum illi repugnantem, non obstante priuilegio. Nam si hæc duo concurrant tam ex parte intellectus quam ex parte voluntatis, concurrunt omnia necessaria ad virtualem voluntatem. At vero si interueniat ignorantia priuilegij, voluntas formalis alterius actus de se repugnantis priuilegio, non erit virtualis voluntas reuocandi priuilegium, quia ignorantia causat non voluntarium, eo quod nihil sit volitum, quin præcognitum. Quod eleganter indicauit Iurifconsultus in lege idem *Vlpianus, §. sunt & alij, ff. de executione tutor. Dicit enim facultatem alicui tutore datam ad mutandum domicilium, tunc esse virtualem licentiam dimittendi manus, & sollicitudinem illam, cum data est *ex rescripto Imperatoris (sciens tutorem esse eum, Iudicans aperte sine tali scientia non potest esse illam tacitam facultatem, vbi id notant Glossa, Bartolus; & Doctores. Idem sumitur satis aperte ex cap. 1. de constitutione, in 6. vbi Papa dicit, se non reuocare tacite per suam legem generalem ea, quæ ignorare præsumitur, quia nimirum cum illa ignorantia non sit virtualis voluntas. Vbi etiam id communiter notatur, & in cap. nonnulli, de rescriptis ex quo extitit, & ex alijs referendis idem colligitur, & est res clara, & ab omnibus recepta. Solum est obseruandum, quando constat, Principem non ignorasse priuilegium, tunc attente inspiciendum esse, quanta sit repugnantia inter actum Principis, & priuilegium, quia solum in eo derogabit priuilegio, & non amplius. Itaque si absolute est incompatibilis noua dispositio Principis cum toto priuilegio, totum auferet, & reuocabit; si vero solum ex parte deroget, tantum suspendet illud pro aliquo tempore, vel derogabit in vno effectu, vel actu iuxta mensuram repugnantia. Vt si Rex iubeat, semel exigi tributum à priuilegiato non statim censetur absolute reuocare priuilegium totum, sed tantum pro illa vice, sicut supra in simili de tacita renunciatione dicebamus. Quia reuocatio est odiosa, & ideo non est extendenda vltra præcisam necessitatem. Item quia si repugnantia non est maior, nec virtualis voluntas in rigore est maior, nisi aliunde de illa constet.**

6. *Dubium circa tacitam reuocationem*

e. veniens. e. nonnulli. Glossa. Syluest.

Difficultas vero est circa hanc reuocationem tacitam, quando censetur Princeps posteriorem actum, seu dispositionem facere cum ignorantia, vel scientia priuilegij, quando id non constaret ex secundo rescripto, vel lege. Nam si id constet per verba, vel clausulam aliquam id sufficienter explicantem, tollitur obscuritas, imo tunc potius censetur expressa, quam tacita reuocatio, vt si addatur clausula, *Non obstante, &c.* vel similes de quibus in superioribus dictum est. Propria ergo difficultas est, quando in posteriori rescripto nulla fit mentio priuilegij, nec ro genere, sed solum fit simpliciter noua dispositio repugnans priuilegio. De qua te multa dicunt iuris canonici interpretes in cap. *veniens*, de rescriptis, & in capite primo, & capite *nonnulli*, de rescriptis. Glossa & alij 25. quaestione 2. in princip. Syluester & alij Summittunt verbo *priuilegium*, nos autem nonnul-

lis regulis breuiter rem totam in sequenti cap. commprehendimus.

CAPVT XXXIX.

Quando censetur Princeps tacite reuocare priuilegium contra illud operando.

Suppono tribus, vel quatuor modis posse Principem derogare tacite priori priuilegio. Primo per legem vniuersalem, quæ vniuersaliter, vt sonat, intellecta derogabit priuilegium. Secundo per hominis mandatum, vel rescriptum priuilegio contrarium. Tertio per sententiam datam contra priuilegium. Quarto per nouum priuilegium.

Prima ergo regula est, per legem vniuersalem non derogantem priuilegia expresse, non derogantur tacite priuilegia in corpore iuris non contenta. Ita docent auctores allegati. Et ratio est, quia legislator non præsumitur scire ius priuatum, nec particularia facta iuxta cap. 1. de constitutione, in 6. ex quo textu plane colligitur dicta regula, quia certum est, priuilegium continere particularia iura, vel potius ad factum, quam ad ius pertinere. Et ideo additum est in regula, sermone esse de priuilegijs in corpore iuris non contentis nam illa, quæ in iure continentur, iam pertinent ad vniuersales leges, & consequenter non præsumuntur ignorari à legislatore, ideo sequuntur aliam regulam generalium legum, quod lex posterior reuocat priorem, etiam si id non exprimat, iuxta superius dicta l. 6. c. 19.

Secunda regula est. Per particulare mandatum hominis, seu rescriptum Principis non derogatur tacite priuilegium, si expressa clausula derogationis in eo non addatur. Est etiam communiter recepta ex cap. *eum ordinem*, 6. de rescriptis. cum Glossa vltim. in capite primo, eodem, & habet idem fundamentum, quod præcedens, quia etiam in præcepto ab homine, vel rescripto particulari ad lites, vel aliquid simile, non præsumitur Princeps habere notitiam priuilegij. Imò multo maiori ratione in tali casu hoc non præsumitur, quia (vt dixit Glossa in capite 1. de constitutione, in 6. verb. *noletur*, quam alij sequuntur) maiori cum deliberatione, & maturitate sic publica legis editio, quam priuati rescripti concessio, ergo si in lege constituenda non præsumitur in Principe scientia priuilegiorum particularium, multo minus præsumitur in rescriptis, vel particularibus mandatis. Et confirmari hoc potest, quia rescriptum contra commune legem non derogat illi, imò non valet, nisi illius mentionem faciat, iuxta l. *rescripta*, C. de precibus. Imper. offer. & habetur in c. *rescripta*, 25. q. 1. Ergo à fortiori particulare rescriptum non valet contra priuilegium, cuius mentionem non facit, ac subinde non potest illud tacite reuocare. Et ex sequenti regula hæc amplius confirmabitur: nam à fortiori ex illa sequitur, vt sensit Glossa in d. c. *veniens*, de præsc. verb. *nullam*.

Tertia regula sit: Per sententiam reuocatur priuilegium, sed interdum reprobatur. Hanc pono propter cap. *suborta*, de re iudic. ex quo aliqui colligunt sententiam contra priuilegium latam esse sufficientem ad reuocandum illud, præsertim si illa sententia à Papa, seu Principe feratur, qui potuit priuilegium concedere, quia illa sententia æquiparatur iuri contrario ipsi priuilegio, & ideo potest reuocare illud. Sed in hoc in primis considero, in illo capite non dici, *Si innocens a priuilegio fuit Alexander in iudicio præsentatum, & contra illud sententiam tulit, per hoc ipsum in relliguit reuocatum* (vt aliqui allegant) sed dicit, *In relliguit reprobasse*. Longe autem aliud est reprobare, quam reuocare: nam reprobatio est declaratio nullitatis priuilegij, vel quia male obtentum fuit, vel quia

SVARE 7
MIDITHO
D.V. 3